

Poučení z návštěvy Německa v lithiovém trojúhelníku Jižní Ameriky

 nationalinterest.org/feature/lessons-germany-s-visit-south-america-s-lithium-triangle-206250

26. února 2023

Návštěva německého kancléře Olafa Scholze v únoru 2023 v Argentině, Brazílii a Chile je něco, z čeho by se Bidenova administrativa mohla poučit. Německo, jedno z nejstarších a nejkonkurenceschopnějších automobilových center na světě, je hluboce znepokojeno získáním a udržením přístupu k lithiu, klíčovému komponentu v bateriích používaných k napájení elektrických vozidel (EV). Bez lithia nastanou vážné problémy při výrobě baterií používaných k napájení elektromobilů. V Evropě není mnoho lithia, ale asi 60 procent celkových světových dodávek je ve třech zemích, které se často označují jako „lithiový trojúhelník“; Argentina, Bolívie a Chile. Pro Německo, které se snaží diverzifikovat své zdroje energie mimo Rusko, je vysoká také národní bezpečnost. A čelí dalšímu geopolitickému riziku: zemi, která má největší přístup ke světovému lithiu, je Čína, která také shodou okolností v současnosti vyrábí 79 procent lithium-iontových baterií, zajišťuje polovinu světové rafinace lithia a má svůj vlastní rychle expandující průmysl EV. Pro německý Scholz stojí za návštěvu výlet do Argentiny a Chile. Dá se totéž říci o americkém prezidentovi Joe Bidenovi?

Stojí za to krátce zhodnotit návštěvu kancléře Scholze. Setkal se s vůdci Argentiny, Chile a Brazílie s deklarovaným záměrem pomoci společností své země rozvíjet silnější obchodní vazby s Latinskou

Amerikou. Německé společnosti jsou v regionu tradičně aktivní, zejména v automobilovém průmyslu a v poslední době v oblasti obnovitelné energie. Německo je jedním z 10 hlavních obchodních partnerů tří zemí návštěvy v roce 2023 a významným zahraničním přímým investorem.

Zatímco během Scholzovy návštěvy v Brazílii byla věnována značná pozornost revitalizaci obchodní dohody mezi Evropskou unií a Mercosurem, která kvůli neshodám s brazilskou Bolsonaroovou vládou upadla, lithium se objevilo v rozhovorech s Argentinou a Chile. Vzhledem k tomu, že automobilový sektor hraje v německé ekonomice velkou roli, nabylo v Berlíně zajištění lithiových zdrojů pro baterie EV jako naléhavé .

Bolivjské potíže

Německé společnosti podnikly první pokusy o přístup k lithiovému trojúhelníku přes Bolívii. Podle americké geologické služby, Bolívie leží na největších zásobách s 21 miliony tun, následuje Argentina s 19 miliony tun a poté Chile s 9,8 miliony tun. Zatímco Argentina a Chile mají sektory lithia, které se rozvíjejí a vyvázejí, podporované kádrem zahraničních společností a odborných znalostí, bolívijské lithium z velké části zůstalo na zemi. Za prezidenta Evo Moralese (2006–2019) byly vyvinuty snahy o spuštění sektoru, ale strategie byla postavena na špatně řízené státní společnosti (nyní zvané Yacimientos de Litio Bolivianos nebo YLB). Situaci komplikuje skutečnost, že Bolívie byla obecně vnímána jako nevstřícná pro investory, přičemž Moralesova vláda předsedala dřívějšímu znárodnění plynárenského průmyslu. Postupem času se však pochopilo, že lithium by se pro zemi mohlo stát novým vývozním artiklem, i když preference zůstala, že YLB bude spolupracovat se zahraničními investory, čímž vznikne státem ovládaný sektor, který provozuje vše od solí až po bateriové materiály. V rámci takového systému by Bolívie přešla z pouhého těžaře lithia k vývozu zboží s přidanou hodnotou.

V roce 2018 Bolívie vyjednala dvě společné dohody – jednu s německou společností ACI Systems na výrobu hydroxidu lithného a druhou s čínskou společností Xinjiang TBEA na výrobu lithia ze dvou solných plání. Dohoda byla v Německu přivítána se značným nadšením, když tehdejší ministr hospodářství Peter Altmaier prohlásil: „Německo by se mělo stát vedoucím místem pro výrobu bateriových článků. Velká část výrobních nákladů je spojena se surovinami. Německému průmyslu se proto doporučuje, aby si své potřeby lithia zajistil včas, aby nezaostal a neupadl do závislosti.

Německé nadšení z dohody však rychle opadlo, když v roce 2019 propukly bolivijské protesty kvůli místním požadavkům na vyšší licenční poplatky pro zemi. Tváří v tvář nacionalistickému odporu Morales smlouvy zrušil. Morales byl brzy vypuzen (částečně kvůli jeho odporu vůči jeho přání prodloužit jeho prezidentské funkční období za ústavně nařízených čtrnáct let). Proslýchalo se také, že kontrola nad zásobami lithia byla skutečným důvodem pro Moralesův nucený odchod, k němuž prý došlo s podporou západních vlád a majitele Tesly Elona Muska .

Bolivijský zájem o přístup k zahraniční pomoci v sektoru lithia se obnovil za vlády prezidenta Luise Arce (zvolen v roce 2020), který prohlásil, že chce ze své země udělat „světové hlavní město lithia“. Jeho cílem Bolívie do roku 2030 dodávat 40 procent celosvětového lithia. V roce 2022 bylo zahájeno nové nabídkové řízení na zahájení obchodu s lithiem, kterého se účastní řada zahraničních společností – včetně tří čínských firem (v konsorciu nazvaném CBC znamená CATL, Brunp a CMOC), EnergyX se sídlem v USA, ruský Uranium One a Lilac Solutions (podporovaný německou automobilkou BMW a Breakthrough Energy Ventures Billa Gatese). CATL je největším světovým výrobcem baterií, Brunp je většinově vlastněný CATL a je společností zabývající se recyklační technologií a CMOC je největší těžář molybdenu na světě a hlavní síla ve výrobě wolframu, kobaltu, niobu a mědi.

Koncem ledna 2023 Bolívie podepsala dohodu s čínskou CBC o rozvoji ložisek lithia v zemi. YLB odhaduje, že lithium se začne vyvážet v roce 2025. V rámci dohody CBC provede výstavbu „infrastruktury, dálnic a nezbytných podmínek pro nastartování elektráren“. Transakce vyvolala smíšenou reakci veřejnosti i zahraničních stran. Bylo řečeno, že Čína dohodu získala, protože nabídla revizi infrastruktury a že čínská vláda aktivně prosazovala dohodu s levicově orientovanou bolivijskou vládou, která často chovala protiamerické nálady.

Co Berlín chce

Vzhledem k vysokému politickému riziku v Bolívii, Argentina a Chile jsou pro německé společnosti přitažlivější. Ačkoli Čína je aktivní v obou zemích, obchody zřídily společnosti z jiných zemí, včetně subjektů z Austrálie, Kanady, Jižní Koreje a Spojených států. Navzdory pokračující politické pění existuje v Argentině široký konsenzus, že lithium je otevřené pro podnikání, ačkoli existují environmentální výzvy. Chile má strukturovanější systém a čeká na vládní plány na případné vytvoření státní společnosti.

V Argentině a Chile udělal Scholz tři důležité body.

Za prvé, Německo chce pokročit ve svém energetickém přechodu od fosilních paliv k čistší energii, což znamená větší využívání lithiových baterií pro elektromobily a další technologické zboží a veřejné služby. Buenos Aires a Santiago jsou importy nové energetické mapy Berlína.

Zadruhé, Německo se chce ujistit, že si zajistí správné zdroje energie, aby ukončilo svou závislost na ruských fosilních palivech a snížilo čínský vliv na lithiové baterie. Pro Německo byla rusko-ukrajinská válka, která vypukla v únoru 2022, velmi rušivá, protože narušila jeho značnou závislost na ropě, zemním plynu a uhlí na Rusku. Kromě toho uzavření jaderného průmyslu v zemi a pomalejší než očekávané programy alternativních paliv způsobily, že Scholzova

vláda se snažila zajistit nové zdroje energie, přičemž kancléř a další vysoce postavení úředníci navštívili řadu zemí Blízkého východu a Afriky, aby zajistit dodávky zemního plynu a ropy.

Za třetí, Německo je velmi otevřené myšlence umožnit přidání místní hodnoty do výrobního procesu. V Buenos Aires uvedl Otázka zní: Nelze přesunout zpracování těchto materiálů, které vytváří tisíce pracovních míst, do zemí, odkud tyto materiály pocházejí? Země nemusí mít dohodu o volném obchodu s Německem, aby mohla rozvíjet obchod s lithiem a/nebo bateriemi, což je politika USA podle zákona o snižování inflace (IRA) přijatého v roce 2022. Podle IRA to bude mnohem jednodušší vyvážet chilské lithium do Spojených států, než aby tak učinila Argentina. Spojené státy, stejně jako Německo, však čelí omezením dodávek lithia a také značným ekologickým překážkám (Bidenova administrativa zabilo několik nedávných těžebních dohod souvisejících s čistou energií).

Lekce němčiny

Když se kancléř Scholz setkal s argentinským prezidentem Albertem Fernandezem v Buenos Aires a později se svým chilským protějškem Gabrielem Boricem v Santiagu, muselo dojít k zamyšlení nad tím, kdy se americký prezident naposledy odvážil do těchto zemí, aby pomohl generovat obchod a udržet národní energetickou bezpečnost. Prezident Donald Trump byl posledním americkým vůdcem, který navštívil Argentinu v roce 2018 a zúčastnil se setkání G20. Prezident Barack Obama byl posledním americkým vůdcem, který navštívil Chile v roce 2011. Žádný prezident USA nenavštívil Bolívii a Washington postrádá velvyslance v La Paz od roku 2008, přičemž jeho podnikání řídí chargé d'affaires. Německo má v každé zemi svého velvyslance; stejně tak Čína.

Hlavní poučení ze Scholzova výletu do lithiového trojúhelníku je zcela elementární: pokud chcete hrát, musíte se ukázat. To je něco, o čem musí prezident Joe Biden a jeho týmy pro zahraniční politiku a energetiku více přemýšlet.

Dr. Scott B. MacDonald je hlavním ekonomem Smith's Research & Gradings, spolupracovníkem Caribbean Policy Consortium a výzkumným pracovníkem Global Americans. Před těmito pozicemi pracoval pro Office of the Currency of the Credit Suisse, Donaldson, Lufkin and Jenrette, KWR International a Mitsubishi Corporation. Jeho nejnovější knihou je Nová studená válka, Čína a Karibik (Palgrave Macmillan 2022).